

ไคร่ดี

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ อากาศมันร้อน เวลาหน้าฝน เวลาฝนตกมันชุ่มชื้น ความชุ่มชื้นจะอาศัย เวลาเข้าพรรษาหน้าเขาทำอะไรไถนา พระธุดงค์ไปนี้ไปเหยียบย่ำของเขา แต่ถ้าก่อนหน้านั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ได้บัญญัติวันพรรษาไว้ พระออกวิเวกทั้งปี ทีนี้พอเขาร้องเรียน ขึ้นมาว่า หน้าฝนเขาทำอะไรไถนา ชาวบ้านเขายังรู้จักเวลาทำอะไรไถนา พระก็ต้องรู้จักหยุดอยู่กับที่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงบัญญัติวินัยให้จำพรรษา

ถ้าไม่จำพรรษาเราก็ต้องออกวิเวก แล้วสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เผยแผ่ธรรม วัควายังไม่มี อยู่โคนไม้กัน แล้วมีผู้ศรัทธาเขาได้สร้างวัดขึ้นมาเป็นอารามอาวาส เป็น ผู้ที่ไม่มีเรือน ผู้พักอาศัย

การพักอาศัยก็มีกติกามากมาย แต่ด้วยวัฒนธรรม เห็นไหม เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ วัดถึง เป็นที่ก่อสร้างสิ่งที่เป็นวัฒนธรรม วัฒนธรรมศิลปะสวยงาม พระไปอยู่อาศัยนะ ถ้าอาศัยแล้วไม่มี สติปัญญา มันก็ต้องติดอยู่ที่นั่น

ดูเวลาที่เขาอยู่อาศัยกัน เวลาสัตว์นั้นมันมีหวงเขตหวงแดนของมัน พระถ้าอยู่ยึดว่าเป็น ของเราๆ มันก็หวงเขตหวงแดนของมันเหมือนกัน แต่ถ้าเราอยู่ของเรา เห็นไหม เพื่อบำรุงรักษาสิ่ง นั้นเป็นของสมบัติกลาง สิ่งนั้นเป็นของของสงฆ์ เห็นไหม นี่ผู้ที่เป็นธรรมเป็นวินัยมาอยู่อาศัย เขา จะมีความสุขร่มเย็นนะ นี่อาคันตุกวัด อาจารย์วัด

สิ่งที่ว่าเวลาวัตรปฏิบัติ เวลาผู้ที่เขาเป็นอาคันตุกะมา เวลาเขามาเขามีจิตนิสัยของเขา เขามี
 ธรรมวินัยของเขา เรายังต้องสะท้อนเลย ถ้าเราสะท้อนของเรา เห็นไหม เราใฝ่ดี ถ้าเราใฝ่ดี เรา
 ไคร่ดีขึ้นมาเนี่ย เราเห็นสิ่งใดเป็นประโยชน์เราจะเอาสิ่งนั้นมาเทียบเคียง ถ้าเราไคร่ดี เราจะแสวงหา
 สิ่งที่เป็นคุณงามความดี

ความดีมันทำยากหรือมันทำง่ายละ ความดีมีหลายมีละเอียดคนละ แม้แต่เรา แม้แต่คนที่เป็
 น
 คฤหัสถ์จะมาเป็นพระนี่ เขาก็ว่าสิ่งที่เป็นพระนี่ จากเขากิน ๓ มื้อแล้วถ้ามาเป็นพระบ้านเขาก็
 ฉันทมื้อเพล ถ้าวัดป่าเขาก็ฉันทนเดียว เราจะสู้ไหวไหม ต่างๆ คิดไปร้อยแปด นี่ไคร่ดีใฝ่ดีก็ยังคิดว่า
 ทำดีจะดีไหวไหม จะทำต่อไปได้ไหม

เวลาเราบวชเป็นพระขึ้นมาแล้ว เห็นไหม นี่สิ่งที่เราหวังดีของเรานี้ ถ้าเราเริ่มจะรักษาใจ
 ของเรา ถ้าเรารักษาใจของเราเราหวังดีนะ เราไคร่ดี ไคร่ดีขึ้นมาเนี่ยเราจะทำอะไร สิ่งที่ดี ความดีที่
 ดีไปกว่านี้ละ ถ้าดีกว่านี้ไปนี้จากความสงบภายนอก เห็นไหม ถ้าพระที่หวังดีมุ่งดี เขาไม่ติดกับ
 ความเป็นที่อยู่อาศัย เขาไม่ติดกับความเป็นอยู่ทั้งสิ้น เขาหวังดีกับจิตของเราที่จิตเราสงบระงับ เห็น
 ไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ในป่า ไม่มีอะไรเลย นี่ดูสิ ทำทรมานตนอยู่ ๖
 ปี อยู่ในป่าในเขาจะมีสิ่งใด นี่ใครมาสร้างอะไรไว้ให้ ไม่มีเลย เวลาตรัสรู้ ตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์
 เห็นไหม อยู่ในเรือนว่าง อยู่ในที่โล่งแจ้งนี้มันปลอดโปร่งตลอด เวลาภาวนาขึ้นมา เวลาเป็นองค์
 สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมาเนี่ยวัดวาอารามยังไม่มีเลย สิ่งที่ยังไม่มี เห็นไหม สิ่งที่อยู่กันแบบ
 นั้นมันมีความสุข ความปรารถนาดี สิ่งที่ว่าไม่เป็นนามธรรม จับต้องสิ่งใดไม่ได้เลย แต่! แต่มีหลัก
 มีเกณฑ์

ฉะนั้นพอวางธรรมวินัยไว้ เราศึกษาขึ้นมาเราเป็นชาวพุทธ เราบวชขึ้นมาเราอยากจะพ้น
 จากทุกข์ เราว่าเราเกิดมาทุกข์ยากมาก เวลาอยู่ในสังคม สังคมมีการแข่งขันกัน สังคมมีการเอารัด
 เอาเปรียบกัน เราเห็นสังคมเราก็เบื่อหน่ายทั้งนั้นนะ เวลาเราเบื่อหน่ายเราเสียสละออกมา ผู้เห็นภัย
 ในวัฏสงสาร บวชเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมาแล้วเราไคร่ดีขึ้นมา เราเห็นพระที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา
 พออยู่ไปๆ เห็นไหม นี่ความคุ้นชินทำให้ชินชาหน้าด้าน พอชินชาหน้าด้านก็ทำตัวของเขา

เหลวไหลไปตามแต่จริตนิสัยของคน คนมันคิดได้อย่างไรทำได้อย่างไร มันก็ทำประสา มันทั้งนั้นล่ะ

แต่เราไคร่ดีของเรา เรามีสติปัญญาของเรา เห็นไหม เรามีครูบาอาจารย์ของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแบบอย่าง เรามีครูอาจารย์เป็นแบบอย่าง เราเอาสิ่งนั้น เรามีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ข้อวัตรปฏิบัตินี้ให้จิตใจอาศัยสิ่งนี้เป็นเครื่องอยู่ จิตใจถ้ามีเครื่องอยู่ขึ้นมามันจะมีเครื่องอยู่ของมัน เห็นไหม นี่เข้าขึ้นมาเราทำข้อวัตรของเรา วัตรส่วนรวมทำสิ่งใด เสร็จจากวัตรปฏิบัติในวัดแล้ว ข้อวัตรในปกติของเรา เราจะเดินจงกรมเท่าไร นั่งสมาธิภาวนาเท่าไร เราตั้งกติกามาของเราขึ้นมา

ถ้าตั้งกติกาเราขึ้นมาเพื่อสิ่งใดล่ะ “ไคร่ดี” ไคร่ดีในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจมันสงบระงับ เห็นไหม เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา นี่มันมีโอกาสดำเนินได้นะ แต่ถ้าหัวใจมันเร่าร้อนเข้าไปในทางจงกรม มันยิ่งไปเจอไฟเข้าไปใหญ่ นี่อยู่คนเดียวระวังความคิด ความคิดมันจะเพร่นทั้งนั้นล่ะ มันเพร่นหัวใจนี้ยิ่งร้อนเข้าไปใหญ่ ถ้ามันเพร่นหัวใจของเราจนไม่มีที่พึ่งที่อาศัยเลยนี่ เราทำอย่างไร

นี่เวลาหลวงปู่มนะ เวลาท่านอยู่ของท่านนะ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย คนเราเจ็บไข้ได้ป่วยก็ส่งโรงพยาบาล แต่หลวงปู่มนะ หลวงตาท่านเล่าให้ฟัง หลวงปู่มนะเวลาอยู่วัดนะ เวลาอยู่ที่พักอาศัยวัดของหลวงปู่มนะก็คือแคว อยู่ในป่าเขาตั้งแควให้สามแควสี่แควนั้นก็วัดของหลวงปู่มนะ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาเขาต้องเข้าโรงพยาบาล หลวงปู่มนะท่านยังเข้าป่าลึกเข้าไป

เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา เห็นไหม เราต้องดูแลรักษา ต้องไปหาหมออะ หมอต้องดูแลรักษา ต้องเข้าโรงพยาบาล เวลาภิกษุไข้จะกินตอนเย็นก็ได้ จะฉันทะไรก็ได้ ภิกษุไข้จะทำอะไรก็ได้ นี่พูดถึงผู้ที่เขาไหลไปเป็นโดยความชินชาหน้าด้าน

แต่หลวงปู่มนะท่านเข้าป่านะ ยิ่งถ้าอยู่แควอยู่ตามป่า เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยท่านเข้าป่าลึกเข้าไปกว่านั้นอีก เวลาสุดท้ายขึ้นมาฉันข้าวกับเกลือเท่านั้น ครูบาอาจารย์ท่านเล่าให้ฟังว่า เวลาท่านเจ็บไข้ได้ป่วยนะ มีข้าวกับเกลือ มีข้าวต้มกับเกลือเท่านั้นนะ ไม่มีสิ่งใดล่ะ สิ่งที่ท่านทำอย่างนั้นล่ะ

ดูสิเวลาท่านเจ็บไข้ได้ป่วยท่านยังเข้าป่าลึกเข้าไปๆ ท่านไม่ออกมาหาหมอหรือ ท่านไม่
ออกหรือ นี่เวลาคนที่เขามีหลักมีเกณฑ์ของเขา ยิ่งเจ็บไข้ได้ป่วยเขาเอาความเจ็บไข้ได้ป่วยนั้น
เป็นสนามรบ อะโรมันเจ็บ อะโรมันไข้ อะโรมันป่วย เวลาดีขึ้นมานี้ อยู่ดีๆ ทำไมก็ปกติดีๆ นี่
แหละ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยนี้ไขมันมาจากไหน เวลาไขมันหายมันหายไปจากไหน? ท่านก็ใช้ปัญญา
ไล่ของท่านเข้าไปเลย นี่ธรรมโอสถ ท่านดูแลร่างกายของท่าน ดูแลจิตใจของท่าน นี่เราดูแล

คนใจดีต่างๆ เขาหวังดีของเขา มันมีธรรมโอสถ ธรรมมันเหนือโลกนะ แต่ถ้าเราอยู่กับ
โลก โลกเป็นแบบนั้น ยิ่งเดี๋ยวนี้โลกเจริญ เห็นไหม เขาต้องตรวจสุขภาพ ดูแลสุขภาพ ดูแล
สุขภาพขนาดไหน เวลาเป็นสิ่งที่ใดขึ้นมานี้หัวใจมันไหลไปก่อนไง มันทุกข์มันยากไปทั้งนั้นล่ะ มัน
ทุกข์มันยากเพราะอะไร มันทุกข์มันยากเพราะเราหวังพึ่งคนอื่น เราหวังพึ่งข้างนอกทั้งหมดเลย
จิตใจเราพึ่งตัวเองไม่ได้

ถ้าจิตใจเราพึ่งตัวเองไม่ได้ เราพึ่งตัวเองไม่ได้เราจะหวังพึ่งใคร ไปหวังพึ่งหมอใช้ไหม
หมอเขาก็ได้แค่ปล่อยประโลมอยู่ภายนอก เขาก็ดูแลเราภายนอกเท่านั้นแหละ เรื่องหมอ เรื่องที่
เขาดูแลรักษาตามอาการไข้นั้น แล้วรักษาหายก็มี รักษาแล้วตายก็มี แต่เขาก็รักษาไปตามอาการ
ของเขา

แต่จิตใจของเราล่ะ ถ้าจิตใจของเราเข้มแข็งขึ้นมา ธรรมโอสถนี้มันรักษาไข้ รักษาความเจ็บ
ไข้ได้ป่วยของเราได้ แต่ถ้ารักษาไม่ได้ เราก็ตายไปก็เท่านั้นเอง นี่ตายไป ถ้าจิตมันพิจารณาของมัน
ไปนี่เราใจดีของเรา ถ้ามันพิจารณาอย่างนั้นขึ้นมามันจะเห็นโทษของมัน แล้วมันจะปล่อยสัญญา
อารมณ์จากภายนอก สัญญาอารมณ์จากภายนอกนะ

เวลาสัญญาอารมณ์เกิดขึ้นมานี้ มันไม่จริงยังไม่รู้เลย แต่สัญญาอารมณ์มันเกิดขึ้นมาแล้วละ
สัญญาอารมณ์มันหลอกลวงขึ้นมาแล้ว มันคิดจนสำเร็จรูปมาแล้ว แล้วเราก็เร้าร้อนไปกับ
ความรู้สึกนึกคิดอย่างนั้น

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเราละ เราจะไม่ไหลไปกับสัญญาอารมณ์นั้น มันจะเป็นจะตายยัง
ไม่มีใครรู้หรือ มันจะเป็นจะตายมันอยู่ที่ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ถ้ามันมีสติปัญญาขึ้นมา
มันจะมีปัญญาจะดูแลรักษาของมันขึ้นมา ถ้าดูแลรักษามันก็ปล่อยวางสัญญาอารมณ์เข้ามา ถ้า

ปล่อยวางสัญญาอารมณ์เข้ามานี่มันก็เป็นตัวของมันเอง เห็นไหม พอมันเป็นตัวของมันเอง ไคร่ภัย ไข่เจ็บนี้หายหมด ไคร่ภัยไข่เจ็บนี้วางไว้ มันวางของมันเพราะมันไม่ออกรับรู้ขึ้นมา

แต่ถ้าไคร่ภัยไข่เจ็บนี้วางไว้เป็นกำลังใจของตัว ถ้าเป็นกำลังใจของตัวมันพิจารณาของมัน นี่คือเรื่องของสัมมาสมาธินะ เรื่องของธรรมโอสถ แต่เวลาถ้าเกิดธรรมจักรละ เกิดปัญญาขึ้นมา คนไคร่ดีขึ้นมา สิ่งนี้เรายังเห็นได้

สิ่งที่ว่าเวลาเรานั่งภาวนา เห็นไหม เรานั่งภาวนาไปมันเกิดเวทนา ลองขยับมันก็หายแล้ว เปลี่ยนท่าก็หาย นี่เวทนาเราแค่เปลี่ยนท่านั่งก็หาย เวทนาจึงหาย แล้วเวทนามันอยู่ไหนล่ะ ถ้าจิตใจเราอ่อนแออะ ถ้าเวทนามันเกิดขึ้นมาเราล้มลุกคลุกคลานแล้ว เราไปไม่รอดแล้ว เพียงแต่เราเข้มแข็งของเราขึ้นมาเราพลิกท่าก็หาย แต่ถ้าเราไม่พลิกล่ะ เวทนาจึงคือเวทนา ถ้าจิตมีสติปัญญา ขึ้นมามันจะต่อสู้กับมัน ถ้าพุทโธ ๆ ได้ ถ้ามันหลบมาได้เวทนามันก็สักแต่ว่า

แต่ถ้าจิตเรามีสติปัญญาขึ้นมา พอจิตเราสงบขึ้นมาแล้ว อะไรเป็นเวทนา สัญญาอารมณ์ คูสิ เวลาสัญญาอารมณ์มันเกิดขึ้นมา ถ้าเรากำหนดพุทโธมา ถ้ามันปล่อยสัญญาอารมณ์มันก็เป็น สัมมาสมาธิ มันปล่อยวางสัญญาอารมณ์มันเป็นตัวของมัน เวลาจิตที่เป็นสัมมาสมาธิ เวลามัน ออกไปรู้ สัญญาอารมณ์ก็ออก เวทนาจึงเกิดจากจิต เวทนาจึงเกิดจากจิตมันเสวยอารมณ์ ถ้าจิตมัน สงบเข้ามาเป็นตัวของมันเองแล้วนี่ แล้วมันออกไปจับเวทนาของมันได้มันพิจารณาเวทนาของมัน ถ้ามันพิจารณาด้วยปัญญาของมัน นี่สังขารมันจะเกิดตรงนี้ไง

ถ้าสังขารมันเกิดตรงนี้เพราะอะไร จิตมันสงบเข้ามาแล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม โดยสัจจะโดยความเป็นจริง มันพิจารณาของมันไคร่กรวดญของมัน คนไคร่ดี คนไฝ่ดี เขาจะพัฒนาใจของเขา ถ้าใจของเขาพัฒนาขึ้นมาเขาจะมีข้อเท็จจริง มีมรรคญาณ มีความเป็นจริง ขึ้นมาเขาไม่ใช่ลุ่มๆ คลำๆ

นี่ฟังธรรม “พูดจนชินปาก ฟังจนชินหู แต่หัวใจมันด้าน” ยิ่งอ่านเข้าไปมันยิ่งด้านใหญ่ เวลาอ่านศึกษาธรรมขึ้นมา ธรรมะๆๆ นี่ฟังแล้วมันมีความคุ้นเคย คุ้นเคยเข้ามามีสติ มันยังศึกษา อยู่นี้ไง แต่ประเดี๋ยวพอกิเลสมันขึ้นหัวขึ้นมา เดี่ยวพอกิเลสมันตื่นขึ้นมา มันเอาจิตใจนี้ไปอยู่ใน อำนาจของมันหมดเลย

เวลาเราศึกษาธรรมเพราะสติปัญญา มีสติเราอ่านหนังสือด้วยความเข้าใจ นี่มีสติ พออ่านเข้าไปมันก็มีรสชาติของมัน มันก็รู้ว่า อ้อ! นี่ธรรมะๆ นี่สติเป็นธรรมะ แต่เวลากิเลสมันตื่นขึ้นมา มันปิดทั้งหมดเลย มันปิดทั้งนะ ธรรมะที่ว่ารู้ๆ นี่มันหายไปไหนหมดละ มันมีแต่ความเร่าร้อนมาอีกแล้วนี่ คิดตามจิตนิสัยของตัว จิตนิสัยของตัวเป็นอย่างไรมันก็ติดความนึกคิด ธรรมะหายไปหมดเลย นี่ใจเวลาจิตใจมันเร่าร้อนมันเป็นแบบนี้

แต่ถ้าเราไคร่ดีขึ้นมา เพราะเราเห็นการเจริญแล้วเสื่อมในหัวใจของเรา เวลาจิตใจมันเจริญขึ้นมา จิตใจเจริญหมายถึงว่าเวลามันพิจารณาของมัน มันศึกษาธรรมะแล้วมันปล่อยวาง มันสังขารมันเป็นสัจจะ มันเป็นความจริง สัจจะอันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกมันขึ้นมาเป็นธรรมและวินัยที่วางไว้ นี่สัจจะเป็นอย่างนี้ แต่ของเรามันเป็นสมมุติ

เวลามันเป็นสมมุติ สมมุติค้นหาความทะยานอยากมันครอบหัวใจของเรา ถ้าค้นหาความทะยานอยากครอบหัวใจของเรา มันคาดมันหวังไปหมดละ แล้วจินตนาการไปหมด เห็นไหม เฝารนตัวเองไม่พอแล้วยังเฝารนคนอื่นด้วยนะ นี่คนอยู่รอบข้างเดือดร้อนไปหมดเลย เดือดร้อนเพราะหัวใจของเราทำให้คนอื่นเดือดร้อน นี่ตัวเองเดือดร้อนยังไม่พอยังทำให้คนอื่นเดือดร้อน เห็นไหม

แต่ถ้ามันรักษาใจของมันได้ มันดับไฟในใจได้ ถ้ามันดับไฟในใจได้ใครมันจะเดือดร้อน ใครจะเดือดร้อนกับหัวใจดวงนี้ ถ้าหัวใจนี้มันดับหัวใจ คนไคร่ดี คุณติ ปลาในส้ม ปลาในส้มคือจิตใจที่อยู่ในร่างกายของเรา เราจะหาจิตใจของเราเจอไหม ถ้าเราหาจิตใจของเราเจอแล้วเราชำระล้างมัน ทำความสะอาดมัน ทำความสะอาดนี้มันปารกชฎ มันมีแต่สัญญาอารมณ์ มีแต่ความเฝารนใจ แล้วเอามาตรฐานสิ่งนี้ไปวัดคนอื่นได้อย่างไร

เวลาหัวใจของคนอื่น หัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันความหยาบละเอียดเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป ถ้ามีความหยาบละเอียดขึ้นไปนี่เขารู้ของเขา เขารักษาใจของเขา ถ้าใจของเขามีหลักมีเกณฑ์ของเขา สิ่งนั้นเขาสงบระงับของเขา นี่ถ้าสงบระงับของเขา หัวใจเรานี้เราจะเอาสิ่งนี้จะเอาความเร่าร้อนหัวใจของเราไปเทียบเคียงกับคนอื่นได้อย่างไร ถ้าเราจะเทียบเคียงกับหัวใจคนอื่นเราต้องมีสติปัญญานี้เอาใจของเราไว้ในอำนาจของเราให้ได้ก่อน

ถ้าเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา ธรรมที่ละเอียดกว่านี้ ธรรมที่สงบระงับยิ่งกว่านี้ มันยังมีอยู่ไปข้างหน้า เราจะรักษาใจของเราขึ้นไปอย่างไร โลกมันร้อนแต่จิตใจเราไม่ร้อน ถ้าโลกมันร้อนแล้วเราก็อุ่นด้วย พอเราอุ่นด้วยเราก็อำพวนให้มันเผาไหม้ให้ยิ่งร้อนเข้าไป

นี่คະธรรมนะ เวลาเป็นคະธรรม ไฟคະธรรม ไฟที่เผาเผากิเลส ถ้าไฟที่เผาเผากิเลส มันเผากิเลสอย่างไร นี่เวลามันเผากิเลสมันเผากิเลสเพราะอะไร เพราะเรามีสติปัญญาขบขี้ของเราไว้ไง ถ้าเราไม่มีสติปัญญาขบขี้ คูลิคูไฟในเตานะ ถ้าไฟในเตา ใครไม่รักษาไฟในเตา คูลิสะเกิดไฟเวลามันแตกออกไปนี่ มันไปโดนเชื้อไฟมันเผาบ้านทั้งบ้านหมดเลย แล้วถ้าบ้านนั้นอยู่ในชุมชนแออัดนะ มันเผาทั้งเมือง นี่สะเกิดไฟมันเผาทั้งเมืองเลย

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา ไฟในเตาของเรา เราจะนำมาประกอบอาหารของเรา เราจะมาประกอบสิ่งที่เป็นประโยชน์กับชีวิตของเรา เราจะเอามาเลี้ยงชีวิตของเราได้เพราะเรามีสติปัญญา ถ้าเราขาดสติปัญญามันเผาไหม้ไปหมดเลย

ถ้ามันเผาไหม้ออกไป มันเผาไหม้ใครบ้างล่ะ มันเผาไหม้คูลิชุมชนทั้งชุมชนไหม้ราบไปหมดเลย คนๆ เดียวนะ คูลิสังเกตทางโลกเขา เห็นไหม คนๆ นั้นเป็นคนถือโกณนะ เวลาเขาถือโกณนี่คนเป็นเหยื่อไปทั้งหมู่บ้าน ทั้งตำบล ทั้งชาติเป็นเหยื่อเขาไปหมดเลย

แต่ถ้าคนที่ป็นธรรมละ คุณที่เป็นธรรม คูลิองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าป็นธรรม ตรัสรู้อยู่ในป่า เทศนาว่าการครั้งแรกกับปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ องค์เท่านั้น เวลาสิ่งที่เราเห็นด้วยตาเนื้อนั่นมี ๕ องค์เท่านั้น แต่เทวดา อินทร์ พรหม ส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นไปมหาศาลเลย จักรที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เคลื่อนแล้วจะย้อนกลับอีกไม่ได้เลย จักรที่เคลื่อนแล้วมีประโยชน์สิ่งใดล่ะ

จักรที่เคลื่อนแล้ว เห็นไหม “เทวเม ภิกขเว” ทางสองส่วนที่เธอไม่ควรเสพ โลกเขาเป็นอย่างนั้นหมด นี่ไม่ดีก็ชั่ว ถ้าดีไครมาแต่ดีของเรา มันก็มีปัญหาขึ้นมา ถ้ามันชั่วล่ะ มันชั่วมันทำลายตัวเอง มันทำลายคนอื่นไปหมดเลย นี่ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ สมณะของเราต้องมัชฌิมาปฏิปทา แล้วมัชฌิมาปฏิปทามันผิดตรงไหนล่ะ

ทุกคนเวลาบวชมาแล้วก็ว่ามัชฌิมาปฏิปทา แต่มัชฌิมาปฏิปทาของใครล่ะ มัชฌิมาปฏิปทาของกิเลส พอใจก็เป็นมัชฌิมาปฏิปทา ถ้าไม่พอใจก็ไม่ใช่มัชฌิมาปฏิปทา มันเป็นมัชฌิมาของกิเลสใช้ไหม

แต่ถ้ามันมัชฌิมาของธรรมล่ะ ถ้ากิเลสมันฟูขึ้นมალ่ะ มันก็ต้องใช้สติปัญญาปลุกเอาความเข้มแข็งอัดมันเข้าไป ถ้าเอาความจริงอัดมันเข้าไป กดมันเข้าไป กดมันเข้าไปด้วย มันจะไปไม่ไป มันจะอยู่อย่างนี้ มันจะอยู่ในที่เราร้อน เราก็เข้าไปหาที่สงบร่มเย็นซะ เราโต้แย้งกับมันตลอด

ถ้าเราโต้แย้งกับกิเลสของเราได้ นั่นก็เป็นธรรม แต่ถ้ามันปัญญาของกิเลส พอกิเลสมันเกิดขึ้นมามันก็เอาไฟสุ่มเข้าไป “นี่เป็นธรรมๆ” ถ้ามันเอาไฟสุ่มเข้าไปเลย ถ้ากิเลสมันเกิดขึ้น เห็นไหม นี่เพราะไม่ไคร่ดี

คนไคร่ดีนะ คุณทำความดีสิ คนทำความดีนะ มีแต่ความทุกข์ มีแต่ความระทม มีแต่คนคอยดูถูกเหยียดหยาม ไอ้คนทำความชั่ว นี่เพราะอะไร เพราะกิเลสมันชอบ ไอ้คนทำความชั่วนะ อยากดัง อยากมีอำนาจบาตรใหญ่ ทำลายเขาไปหมด ทุกคนมันจะสร้างอิทธิพล พอสร้างอิทธิพลทุกคนก็เอาด้วย เอาด้วยเพราะอะไร เพราะต้องการผลประโยชน์ ถ้าใครได้ผลประโยชน์นี้อยากได้เข้าอิทธิพลนั้น ทำอย่างนั้นทุกคนพอใจๆ แต่ทำความดีทุกคนไม่พอใจ เพราะมันไม่ได้อะไรขึ้นมาเลย ทำความดีเหวอ ทำความดีมีแต่ความทุกข์ยาก ทำความดีไม่มีความสุขอะไรขึ้นมาเลย แต่เพราะความโง่โง่ เพราะกิเลสมันครอบงำอยู่มันถึงได้คิดอย่างนั้น

แต่ถ้าเป็นธรรมล่ะ ธรรมมันคิดอย่างนั้นเหวอ นี่เราทำความดี เราเสียสละขึ้นไป ความดี ทำดีเพื่ออะไร ทำดีเพื่อดี เราไม่ได้ทำดีเพื่อให้ทุกคนยกย่อง เราไม่ได้ทำความดีให้ใครรู้จัก เราไม่ได้ทำความดีสิ่งใด ถ้าทำความดีอย่างนั้นมันความดีมันทำดีโดยผลประโยชน์ทับซ้อน เห็นไหม มันทำความดีเพื่อหวังผล

แต่ถ้าเราทำความดีเพื่อไม่หวังผลล่ะ นี่เราบวชมาแล้ว ใครจะรู้จักไม่รู้จักรื่องของเขา ใครจะว่าเราดีเราชั่วมันเรื่องของเขาทั้งนั้นนะ เราจริงหรือเปล่า บิณฑบาตมาตั้งแต่เช้า จันอาหารแล้วได้ทำความสงบของใจไหม คุณสิ เวลาทางโลก เวลาทำบุญกุศลเขาหวังพึ่งอะไร เขาหวังอยากได้สิ่งใด? เขาหวังอยากได้บุญกุศลจากเรา ถ้าเราจันอาหารของเขาแล้ว เราได้ทำประโยชน์ขึ้นมาให้ใจสงบระงับไหม ถ้าจิตใจเราได้สงบระงับขึ้นมา จิตใจเรามีเกิดปัญญาขึ้นมา เขาได้บุญกุศลจากเรา

เพราะเราได้ใช้ปัจจัยเครื่องอาศัยจากศรัทธาเขา ถ้าเราใช้จากศรัทธาเขา เรามาสร้างประโยชน์กับเรา สิ่งที่เป็นประโยชน์เขาก็ได้ของเขาไป เห็นไหม คูสิ เวลาเขาถวายบาตรพระ พระเอาบาตรนั้นบิณฑบาตทุกวันเลย บิณฑบาตทุกวันนะ แล้วเราฉันอาหารในบาตรทุกวันเลย เขาได้ของเขาทุกวันเลย เพราะเราใช้ของเขาทุกวันเลย

เหมือนกับทางโลก ใครสร้างศาลาริมทาง ใครสร้างแหล่งน้ำไว้ คนเดินผ่านไปผ่านมาเขาได้อาศัยใช้สิ่งนั้นเป็นประโยชน์เพื่อดำรงชีวิตของเขา นี่เป็นบุญไหม? ทุกคนเป็นบุญ เป็นบุญแล้วได้อะไรขึ้นมาล่ะ ใครเห็นนะ? ไม่มีใครเห็นนะ แต่ความเป็นจริง ข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนั้นนะ เวลาตายลงจากชาตินี้ขึ้นไป เพราะเทวดามาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “พระอินทร์มีจริงหรือ พระอินทร์มีจริงหรือ”

พระพุทธเจ้าบอกว่า “เธออย่าถามอย่างนั้นเลยว่าพระอินทร์มีจริงหรือไม่จริง แม้แต่เหตุให้เป็นพระอินทร์ยังมีเลย” เหตุที่ให้เป็นพระอินทร์เขายังรู้เลย เห็นไหม

เหตุให้เป็นพระอินทร์ คูสิ สร้างศาลาริมทาง สร้างถนนหนทาง สร้างแหล่งน้ำให้คนได้ใช้อาศัย นี่เพราะอะไร เพราะเราได้สร้างประโยชน์สาธารณะ ถ้าเราสร้างประโยชน์สาธารณะ ทุกคนนี่เขาจะรู้ว่าใครทำก็แล้วแต่ เขาได้ใช้ประโยชน์สาธารณะเพื่อความสงบสุข ด้วยความสุข ด้วยความสะดวกสบายของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เราทำความดีๆ เราต้องให้ใครรู้จัก เราทำความดีๆ ดีเพื่อใคร ถ้าเราทำความดีของเราละ ดี ประโยชน์สาธารณะต่างๆ ไปเกิดเป็นพระอินทร์ เกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม ผลของวิญญู เวลาเทวดาจะตาย เห็นไหม “ขอให้ได้เกิดเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนา ได้สร้างบุญกุศลขึ้นมาเป็นเทวดาต่อ”

แต่ในปัจจุบันนี้เราเป็นมนุษย์ เราเห็นภัยในวิภังการ เรามาบวชเป็นพระ พอบวชเป็นพระขึ้นมา พระ คูสิ แล้วเป็นพระป่าด้วย พระป่านี้นะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้พ้นจากทุกข์ พ้นจากทุกข์คืออะไร? พ้นจากทุกข์คือพ้นจากทุกข์ในหัวใจของเรา ถ้าจิตใจนี้มันพ้นจากทุกข์ไปแล้ว วิภังการมันเก๋ๆ กังๆ อยู่ข้างนอกนั่น นี่วิภังการ-วิภังการ เห็นไหม

ถ้าจิตมันพ้นจากทุกข์ขึ้นมา แล้วพ้นจากทุกข์พ้นอย่างไร คูสิ เทวดา อินทร์ พรหม เวลาเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม เกิดด้วยเหตุใด? เกิดได้เพราะเขาสร้างสาลาริมทาง แล้วแบบนี้ฆราวาสเขาทำได้ทั้งนั้นนะ แล้วพระเราเป็นผู้ที่ประเสริฐ เป็นผู้ที่พ้นจากทุกข์ขึ้นไป นี่เราใครดี เราหวังดี หวังดีที่ฆราวาสเขาทำไม่ได้ ฆราวาสเขาทำของเขา บุญของเขาได้แค่นั้น

แต่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่เราจะสร้างสาลาริมทาง สติปัญญาให้ใจได้พัก ถ้าเรามีสาลาริมทางของเรา เรามีแหล่งน้ำของเรา มีความสงบร่มเย็นในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจเราสงบร่มเย็นขึ้นมา คูสิ เวลาจิตสงบขึ้นมา เวลาคนกระหายขึ้นมา ได้ดื่มน้ำขึ้นมามันจะมีความสุขขนาดไหน เวลาจิตของเราเราร้อนขนาดไหน จิตของเราเจอความทุกข์ยากขนาดไหน จิตของเรา ถ้าเรากำหนดพุทโธๆ ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันสงบร่มเย็นขึ้นมามันจะมีความร่มเย็นขนาดไหน ถ้าความร่มเย็น เห็นไหม จิตมันได้พักใจ

ถ้าจิตมันได้พักขึ้นมา คนใครดี เห็นไหม ทำความดีจากภายนอกมันเป็นวัตถุ สิ่งที่เป็นวัตถุ สิ่งที่เป็นสาธารณะ สิ่งที่ต้องเขาจับต้องได้ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติทำคุณงามความดีของเรามันเป็นความดี เป็นปัจเจก ตั้ง เป็นสันติวิสุทธิโก จิตดวงนั้นรู้ได้ด้วยตัวของจิตดวงนั้นเอง ถ้าจิตรู้ได้ด้วยตัวของจิตดวงนั้นเอง เวลาเราร้อนไม่ต้องใครบอก ทุกคนร้อนหมด ทุกคนรู้หมด ความเราร้อนนี้ภัยของวิญญูะ

วิญญูสังสาร เวลาเกิดมาเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เทวดาก็ทุกข์ พรหมก็ทุกข์ ทุกอย่างทุกข์หมด เกิดมาในวิญญูสังสารนี้ทุกข์หมดเลย แล้วเราเกิดมาเราก็คือทุกข์ แต่เราเกิดมาทุกข์ เห็นไหม ทุกข์ในปัจจุบันทุกข์ที่รู้ได้ เวลาเทวดา อินทร์ พรหม เวลาเขาทุกข์ขึ้นมาจะไปหาพึ่งใคร? เวลาเทวดา อินทร์ พรหม ที่มีสติปัญญาก็พึ่งเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ลงมาพึ่งเทศน์ เพราะจะแก้ไขอย่างไร ในเมื่อเป็นเทวดาก็สถานะของเทวดาก็เป็นทิพย์ไปหมด เป็นความทุกข์ จิตใจนี้เราร้อน แต่ทุกอย่างเป็นทิพย์ไปหมดเลย จะต้องการสิ่งใดก็ได้ แต่หัวใจมันเราร้อน แล้วจะดับทุกข์ได้อย่างไร? นี่มาพึ่งเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์อริยสัจ เทศน์สัจจะความจริง

ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ละด้วยมรรคญาณ มันเกิดนิโรธะ มันเป็นความจริงอย่างไร แล้วจิตใจมันทำได้ไม่ได้ นี่เทวดา อินทร์ พรหม เวลาฟังเทศน์เพื่อหัวใจ สัมโพชนงค์ ธรรมวิริยะ มี ตบะธรรม มีอินทรีย์แก่กล้า มันเป็นจริงหรือไม่จริง?

เราก็มเหมือนกัน เวลาเราเป็นมนุษย์เห็นภัยในวัฏสงสาร เรามาบวชเป็นพระ ถ้าวบชเป็นพระ ขึ้นมานี้เรามีสติปัญญาแค่ไหน เราใจดีๆ นี่ดีของใคร? ดีของโลก เห็นไหม คุณติ เวลาเขาบอก สร้างคุณงามความดีๆ กัน ก็เป็นคุณงามความดีของเรา เวลาจิตใจเราท้อแท้ เราท้อถอย เราก็มไปอยู่ ฆราวาสได้ เราก็มทำคุณงามความดีได้ ทำไมเราต้องมาทนลำบากลำบากขนาดนี้

คำว่า “ทนลำบากลำบาก” ลำบากตรงไหน? ถ้าไม่มีสติปัญญา ถ้าไม่รู้จักจิต เห็นไหม เราใช้ ชีวิตของเราไปประสา เห็นไหม ฆราวาสเขาใช้ชีวิตของเขาไป เขาไม่มีความสงบรวมเย็นของเขา แต่เขามีสติปัญญาขึ้นมาเขาก็เสียใจว่าชีวิตนี้ต้องมีการพลัดพรากเป็นที่สุด เวลาเขาตายไปเขาจะมี สิ่งใดติดไม้ติดมือเขาไป เขาก็เริ่มทำคุณงามความดีของเขา หาที่พึ่งของเขา

แล้วที่พึ่ง พึ่งไฉน พึ่งในวัฏฏะ พึ่งเป็นอามิสที่เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ แล้วพึ่งโดยที่ว่ามัน ต้องหมุนไปเลยนี้ทำอย่างไร ถ้าไม่ต้องหมุนไปเลย นี่คนมีสติปัญญา ความใคร่ดีมันจะศึกษาให้มัน ละเอียดลึกซึ่งขึ้นไป ละเอียดลึกซึ่งขึ้นไป

คุณติ เพราะเราก็มมีความรู้สึกลักษณะเหมือนกัน เราถึงได้มาบวชเป็นพระกันอยู่ที่นี่ไง ถ้าวบช เป็นพระขึ้นมาแล้ว เราเป็นพระขึ้นมา เป็นสมมุติสงฆ์ คุณติ อุปัชฌาย์อาจารย์ยกเข้าหมู่ พอยกเข้าหมู่ ก็เป็นพระตามสมมุติ เป็นพระตามความเป็นจริง พระมีโอภาสได้ประพาศปฏิบัติ ๒๔ ชั่วโมง พระเป็นทางกว้างขวาง ทางสมณะเป็นทางกว้างขวาง ถ้าทางกว้างขวางขึ้นมาเราจะทำอย่างไร ให้ เป็นประโยชน์กับเรา

ทางกว้างขวาง กว้างขวางที่ไหน? กว้างขวางที่ถนนหนทาง ที่แหล่งน้ำที่ประชาชนเขา สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นบุญกุศล เพื่อให้ไปเกิดเป็นพระอินทร์อย่างนั้นหรือ นี่ทางกว้างขวางของเรา คือทางกว้างขวางของหัวใจของเราไง เขาประสบความสำเร็จของเขา เขาก็ไปเกิดในสถานะของ พระอินทร์ เขาไปเกิดสถานะเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม

แต่เราไม่อยากเกิดนะ เราไม่ต้องการเกิด คุณ ไคร่ดี ดีที่มันละเอียดยกซึ่งไปกว่าเขาอีก
 ลึกซึ่งกว่า...ถนนก็รถเกรดเกรดสิ แหล่งน้ำก็ขุดเข้าไปสิ เอาน้ำมาให้เขาก็ได้ไง แต่สติปัญญามันอยู่
 ไหนนะ นี่แหล่งน้ำในหัวใจเอามาจากไหน มันจะทำให้จิตสงบร่มเย็นนี้เอามาจากไหน พุทโธฯฯ
 นี่ดอกย้าเข้าไปสิ ถ้าเราดอกย้าขึ้นไป เวลาพูดเป็นทฤษฎี พูดเป็นวิทยาศาสตร์ ทุกคนก็เข้าใจได้ รู้
 ได้ เวลาเราขุดแหล่งน้ำนะ ขุดลงไปแล้วมันไม่มีน้ำ ถนนหนทางทำเข้าไป ดินมันเป็นดินเลน เป็น
 ภูเขา เป็นหิน เราจะทำให้ทางมันเรียบ เป็นไปไม่ได้เลย

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจจะทำให้มันสงบระงับขึ้นมา มันไม่เห็นสงบสักที พุทโธฯฯ ดินถมเข้า
 ไปเท่าไรแล้วมันก็ไม่อยู่ตัวสักที เดียวก็ปลิ้นไปทางโน้น เดียวก็ปลิ้นไปทางนี้ นี่ถนนหนทางที่เป็น
 วัตถุนะ ที่เขาทำเขาก็ยังรู้เห็นของเขาได้ว่า เขาทำแล้วมันจะเป็นประโยชน์กับประชาชนจริงหรือ
 เปล่า มันทำเสร็จแล้วถนนมันจะใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ได้ เวลาทำความสงบของใจเข้ามาแล้ว จิต
 เป็นสมาธิจริงหรือเปล่า นี่มันเป็นประโยชน์ของเราละ

เวลาประโยชน์สาธารณะ คนอื่นเขาจะมาใช้สอยประโยชน์จากสิ่งนั้น แต่จิตของเราจะ
 เป็นมัลลิกา มันจะเป็นเครื่องดำเนินให้จิตนี้ได้วิเคราะห์วิจัย ได้พิจารณา ได้เป็นวิปัสสนาให้เข้าไปสู่
 หัวใจดวงนั้น นี่ปฏิสนธิจิต ภาวะ สะดวก ตัวภพ ตัวพาคำนิเค เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ที่มาฟัง
 เทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่นี่มันมาจากไหน แล้วเวลามาเกิดเป็นมนุษย์นี้ไม่ต้องไป
 เทียบเทวดา อินทร์ พรหม เดียวนี้มันเป็นอยู่แล้ว ในปัจจุบันนี้เรารู้อยู่แล้วว่าจิตของเรานี้มันอยู่ที่นี้

เวลาเทวดา อินทร์ พรหม มาฟัง ก็เขาทุกข์ เพราะเขาไม่มีทางออก แต่เราตาใสๆ นะ เรา
 ศึกษาเข้ามา เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราเห็นสังขม เห็นครุบาอาจารย์ของเรา เห็นสมณะ เวลาเห็น
 ครุบาอาจารย์ของเราที่ท้านสงบระงับในหัวใจ สมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ สมณะที่ ๔ ไคร่
 เห็นสมณะเป็นมงคลชีวิตอย่างยิ่ง แล้วเราเห็นสมณะนี้เรามีมงคลชีวิตหรือไม่มีมงคลชีวิต ถ้าเรามี
 มงคลชีวิต เราเห็นสมณะแล้วเราได้ประโยชน์สิ่งใด

โลกเขาเห็นสมณะโดยความเชื่อถือของเขา เขายังทำบุญกุศลของเขา เวลาฟังธรรมขึ้นมา นี่
 สมณะแสดงธรรมออกมา ถ้าสมณะจริง ความสงบสงัดในหัวใจทำอย่างไร ความสงบสงัดในใจ
 ของสมณะ ทำอย่างไรถึงจะสงบสงัดจากกิเลสมา

ถ้าสมณะ สมณะแต่เปลือก นี่ว่าเปลือกเป็นสมณะ แต่หัวใจมันเร่ร้อน หัวใจมันคั่นรณ สมณะจากภายนอก นี่ผลประโยชน์มันทับซ้อน ทั้งๆ ที่เห็นภัยในวัฏสงสารนะ แต่เวลาจะเอาชนะ กิเลสยังให้กิเลสมันหลอก ให้กิเลสมันมาจี้คอ มันเป็นสมุทัย มันเป็นตัวหาความทะยานอยาก ว่า ไม่เป็นสมณะก็กิริยาเป็นสมณะ แต่ในหัวใจมันเร่ร้อน ถ้าเป็นสมณะจริง เขาต้องเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเราให้ได้ก่อน ถ้าเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเราก่อน นี่ไคร่ดี

เราไคร่ดี ทำความดี ความดีของเรา ไม่ต้องทำอะไรเลย ข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ เป็นเครื่องอยู่ของใจ ใจอาศัยสิ่งนี้เพื่อเป็นเครื่องดำเนิน ถ้าไม่อย่างนั้นมันแลบไป มันจะไปตามอำนาจของมันนะ ทำสิ่งนั้นดี ทำสิ่งนี้ดี แล้วมันทำข้อวัตรปฏิบัตินี้ทำแล้วไม่เห็นได้อะไรเลย ทำช้าทำซำๆ ก็ทำช้าทำซำๆ เพื่อให้ใจมันตั้งมั่นขึ้นมา ถ้าใจมันไม่ตั้งมั่นขึ้นมา เราไปทำประโยชน์กันที่ไหน

พุทโธๆ พุทโธแล้ว พุทโธ ๑๐ ปี ๒๐ ปี ไม่เห็นได้สิ่งใดขึ้นมาเลย

อ้าว! พุทโธด้วยพุทธานุสติ ถ้าไม่พุทโธมันก็ไปที่อื่นเสีย ถ้าพุทโธขึ้นมาพุทโธก็ต่อด้วยพุทโธ นี่คำปริกรรมไง พุทโธๆ พุทโธคือพุทโธต่อเนื่อง ถ้าพุทโธต่อเนื่องๆ พุทโธจนจิตมันตั้งมั่นขึ้นมาจนมันปล่อยพุทโธขึ้นมาได้ จนตัวมันเองเป็นพุทโธขึ้นมาโดยข้อเท็จจริง นี่มันรู้มันเห็นของมัน นี่คนไคร่ดี

พระไคร่ดี คนไคร่ดี ทำคุณงามความดี “ไคร่ดี” ถ้าไคร่ดีนะ การทำของเรามันต้องทวนกระแส อุปลาติ ปลาตายมันไหลไปตามน้ำ มันสะดวกสบายของมัน อุปลาเป็น ปลาเป็นมันต้องทวนกระแสน้ำ จิตใจนี้ทวนกระแสเข้าไปสู่ภวาสวะ เข้าไปสู่ภพ เข้าไปสู่จิตติจิต เข้าไปสู่สัมมาสมาธิ มันต้องขวนขวาย มันต้องมีความเข้มแข็งของมัน

คูติ เวลาคนดีหามจ้าว คนชั่วหามเสา เวลาคนดีหามจ้าว จ้วมันเบา คนชั่วมันหามเสา นี่เวลาเขาแบกหามเขายังรู้ว่าคนดีหามจ้าว คนชั่วหามเสา แล้วเราหามกิเลสของเรา หรือเราจะหามพุทโธๆ วิทยุมานะนี่มันแบ่งแยก เราวิทยุ สัมมาวิทยุ มิจฉาวิทยุ แล้วเราจะหามสิ่งใด เราจะหามจ้าวหรือหามเสา

ถ้าเราจะพุทโธๆ พุทธานุสติ มันบอกว่าหนักหนาสาหัสสาครรจ์นัก นี่คนดีหามจั่ว คนชั่วหามเสา เขาต้องหามของเขา เขาต้องทำงานสัมมาอาชีวะของเขา เพื่อประโยชน์ของเขา เพื่อความสงบระงับของเขา แล้วเราไคร่ดีของเรา เราจะเอาสิ่งใดเป็นประโยชน์กับเรา

ถ้าเป็นประโยชน์กับเรา เรากำหนดพุทโธได้ไหม ถ้าเรากำหนดพุทโธไม่ได้เลย เราจะไม่หามอะไรเลยหรือ จั่วก็ไม่เอา เสาก็ไม่เอา ไม่เอาอะไรเลย แล้วไม่เอาแล้วจะมีสัมมาอาชีวะอย่างไร เราจะมีอาชีพอะไร เราจะทำสิ่งใดให้เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเราทำของเราได้ นี่เราจะหามสิ่งใดแล้วแต่สิ่งใดที่เป็นประโยชน์ นี่เราจะหามเสา เสาก็ได้ปักลงไปแล้ว ประกอบขึ้นมาเป็นบ้านเป็นเรือนขึ้นมา เขาต้องเอาจั่วต่อยอดขึ้นไป มีโอกาสขึ้นไป เขาจะมุงหลังคาแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเราถ้ามันมีสติปัญญาของมัน มันทำของมัน มันต้องเห็นเค้าเห็นราง คูตี เขาเขียนแบบแปลนขึ้นมา แล้วเขาสร้างบ้านเรือนขึ้นมาด้วยแบบแปลนนั่น นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเราที่เราไคร่ดี เราหวังดี เราอยากจะพ้นทุกข์ ถ้าอยากพ้นทุกข์ นี่เป็นความหวังของเรา มันเป็นเป้าหมายของเรา แล้วเราพยายามทำของเราขึ้นมา เรามีแบบแปลนของเราแล้ว เรามีเป้าหมายของเราแล้ว เป้าหมายของเราที่เราไคร่ดี เราหวังดี เราอยากจะพ้นจากทุกข์ แล้วเราทำของเราสิ มันจะเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ละ เราตั้งใจของเรา

ถ้าตั้งใจของเรา เราทำของเรา ใครจะดีใครจะชั่วมันเรื่องของเขา ใครประพฤติปฏิบัติแล้วเป็นพระอรหันต์ เป็นสิ่งที่พ้นจากทุกข์ไป ถ้าเขาทำได้จริงก็เรื่องของเขา แต่สิ่งที่มันจะเป็นความจริงของเรา มันต้องอยู่ที่การกระทำของเรา มันจะเป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้าเราทำได้มันก็เป็นประโยชน์ของเรา

คูตี การเกิดมาชาตินี้ทุกข์ไหม แล้วมันก็จะเกิดจะตายอีกชาติต่อไป เวลาเราเกิดขึ้นมาแล้ว คูตี เวลาคนขึ้นมาเขาขอโอกาสทำคุณงามความดีกัน เราเหมือนกัน เราได้บวชเป็นพระแล้ว ทางโลกเขายังต้องแบกต้องหามตามแต่โลกของเขา แล้วผู้ที่อยากจะออกจากทุกข์เขาก็พยายามประพฤติปฏิบัติบำเพ็ญของเขาเหมือนกัน เราก็เห็นของเรา เราก็พยายามชวนชวายของเรา ถ้าเราจะชวนชวายของเรา สิ่งนั้นทุกคนมีเหมือนกัน

เกิดมาเป็นคน คนไม่มีพ่อไม่มีแม่เป็นไปได้ไหม คนไม่มีพ่อแม่มันจะเป็นคนขึ้นมาได้อย่างไร ฉะนั้น ทุกๆ คนก็มีพ่อ มีแม่ มีทุกข์ มีภาระความรับผิดชอบ มันจะแตกต่างกันไปที่ไหน

มันไม่มีใครต่างกับใครหรอก นี่ทุกคนมีพ่อแม่เหมือนกัน ทุกคนมีภาระรับผิดชอบเหมือนกัน แต่ใครควบคุมใจของตัวเองได้ละ

ถ้าใครดูแลใจของตัวเองได้ ใครพัฒนาขึ้นมาได้ จิตใจที่มันพัฒนาขึ้นมามันไม่เสียหายเกิด ถ้าไม่เสียหายเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาแล้ว ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วให้มันได้มรรคได้ผล ถ้าได้มรรคได้ผลขึ้นมา เห็นไหม จะช้าจะเร็วมันก็อยู่ที่ความมุมานะ อยู่ที่ความพยายาม ความมุมานะบากบั่น

คนทำงานไม่เป็น ทำงานทุกอย่างมันก็มีผิดพลาดล้มลุกคลุกคลาน นำทุกข์มาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาอยู่ ๖ ปี พยายามจับปลัดจับผลูอยู่ ๖ ปีนี้ทุกข์มาก ครูปาจารย์นะ ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านปฏิบัติขึ้นมา จากที่ปฏิบัติไม่เป็น ปฏิบัติเริ่มต้นขึ้นมา การปฏิบัติมันต้องแสวงหา ล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้น

ครูปาจารย์ของเราที่สำเร็จ สั้นกิเลสไปแล้วละองค์ที่เราเชิดชูกันอยู่นี้ ไปศึกษาประวัติของท่าน พอศึกษาประวัติของท่านแล้วเอาสิ่งนั้นเป็นคติธรรม เป็นคติ เป็นแบบอย่าง ว่าจะต้องมุมานะ ครูปาจารย์ของเราก็อิงทำของเราไปได้ เห็นไหม เวลาจิตใจเราท้อแท้ มันถดถอยขึ้นมา เราคิดดี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกข์ยากขนาดไหน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูปาจารย์ของท่านต่อสู้มากกับกิเลสมากน้อยขนาดไหน แล้วมีอุปสรรคมากน้อยแตกต่างกัน อยู่ที่การสร้างสมบุญญานิยามมา อยู่ที่เรื่องของกรรม ใครสร้างเวรสร้างกรรมมาขนาดไหน เวรกรรมนั้นละ ถึงเวลาแล้วมันแสดงออกตามนั้น

แล้วเราจะมีความมุมานะข้ามวิกฤตนั้นไปอย่างไร ถ้าเรามีความมุมานะ มีการกระทำข้ามวิกฤตนั้น คนไกรดี หวังดี เกาะธรรมเกาะวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ วิกฤตนั้นมันผ่านมาขนาดไหน เราเกาะไว้ แล้วจะผ่านวิกฤตนั้นไป ถ้าผ่านวิกฤตนั้นไป เราก็มีโอกาสประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องขึ้นไป ทางสมณะเป็นทางกว้างขวาง ๒๔ ชั่วโมง

“ไม่มี” ลองอยู่ทางโลกสิ เขาทำสิ่งใดเขาต้องรับภาระของเขา เขามีของเขา แต่ในเมื่อสมณะนี้เทศน์บอกอยู่แล้ว แล้วเราประพฤติปฏิบัตินี้มันอยู่ที่เรา เพราะสังคมเขาเชื่อถือ พอขึ้นชื่อว่าพระนี่เขาสาธุ เขาไม่มายุ่งเกี่ยว ถ้าเขาไม่มายุ่งเกี่ยว เรานะ เราปฏิบัตินะ คนไกรดีไม่น้อยเลย เวลาเราปฏิบัติของเรา เราปฏิบัติของเราไป มันจะได้มากได้น้อยนะ เราปฏิบัติของเราแล้ว แล้วเราใช้อุบาย ใครเขาจะเข้ามาทำความคุ้นเคย ใครเขาจะเข้ามาสนิทชิดเชื้อ เราหลบหลักของเราเอง ถ้าเรา

หลบหลีกของเราไม่ได้ เราจะเสียเวลา นี่ทางที่เป็นสมณะ ทางกว้างขวาง มันจะคับแคบ คับแคบ ไปโดยที่เราขาดสติขาดปัญญา

มันกว้างขวางตั้งแต่เราบวช เราบวชมาเป็นพระเป็นเจ้านี่นะ ๒๔ ชั่วโมงให้ปฏิบัติตลอดเวลา เพราะอุปัชฌาย์ก็บอกแล้ว เห็นไหม ให้รู้กขมูล เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นีมอบ อวรุท มอบเวลา มอบทุกอย่างไว้ให้กับเราแล้ว แต่เวลาบวชขึ้นมาแล้ว เราเองต่างหาก สมณะนั้น บิบบให้ทางของสมณะนั้นให้แคบลงโดยความไม่รู้เท่าทันตัวเองต่างหาก เวลาไม่รู้เท่าทันตัวเอง เราไปข้องแวะกับเขาเอง เราไปข้องแวะกับโลกเอง เราไปแสวงหาเขาเอง แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเรา เราใช้อุบายของเรา ใครเขาเข้ามาหา ใครเข้ามาคุ้นเคยกับเรา เราก็หลบหลีกเอง หลบหลีกโดยอุบายของเรา นี่ทางสมณะมันกว้างขวาง กว้างขวาง ๒๔ ชั่วโมง

แต่! แต่ถ้ามันภาวนาไม่ได้ มันเฉา มันเหงา มันหงอย มันไปหาเขาเอง นี้อยู่ในป่าในเขา ก็ออกมาในเมืองไปหาเขา ถ้าไปหาเขานี้เราไปหาเขาเอง เพราะเราเป็นหมาจิ้งจอกเอง จิตใจเป็นหมาจิ้งจอกนะ มันรักษาตัวเองไม่ได้ มันวิ่งไปหาเขาเอง แต่ถ้าจิตใจมีหลักมีเกณฑ์ เห็นไหม เขามาหาเรา เราหาทางหลบหลีกเราเอง หาทางหลบหลีก หาทางต่างๆ

ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจ ใจจะหาข้อวัตรปฏิบัตินี้เป็นเครื่องอยู่ แล้วประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้าใจมีความจริงของเราขึ้นมา เห็นไหม คนไคร่ดี ไคร่ดีนี้พยายามทำคุณงามความดี

ถ้าความดี ความดีของเราคือความดีที่ว่าไม่มีสิ่งใดในหัวใจเลย ไม่มีสมบัติสิ่งใดเป็นที่พึ่ง มันจะมีอึดติดสมบัติ อึดติดสมบัติคือศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีสมาธิ มีปัญญา นี่อึดติดสมบัติเราเกิดขึ้น ถ้าอึดติดสมบัติเราเกิดขึ้น อึดติดสมบัติคือสมบัติเฉพาะตน ถ้าสมบัติเฉพาะตน เห็นไหม ถ้าเกิดมีสมาธิ เกิดมีปัญญามันขึ้นมา เพราะสมาธิ ปัญญา ทำให้สงบร่มเย็น เพราะสมาธิ ปัญญา เกิดขึ้นได้ด้วยวิธีการอย่างใด เห็นไหม

เราได้สมบัตินี้มามันมีเหตุให้ได้สมบัตินี้มา เหตุอันนั้นมันจะเป็นทางบอกเรา มันจะเป็นทางให้เราใช้อันนี้เป็นสมบัติต่อเนื่องไป เพราะในเมื่อเราทำความสงบร่มเย็นขึ้นมาได้ เรามีอึดติดสมบัติแล้ว มันมีข้อวัตร มีการประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาให้มีความสงบร่มเย็นนั้น เอาสิ่งนั้นไป

พัฒนาขึ้นมา เอาสิ่งนั้นเป็นปูนป้ายหมายทางให้ฝึกหัดตัดแปลงใจของตัวขึ้นมา ให้เป็นประโยชน์
ละเอียดลึกซึ้งเข้าไป มันจะเป็นสมบัติของมัน

คนไคร่ดีจะมีช่องทางไป แล้วทางไปนะ เป็นโศคาบัน เป็นสภิกทาภา เป็นอนาคา สันกิเลส
ไป นี่มันเป็นหนทางข้างหน้าที่เราจะต้องเดินก้าวข้ามไป หนทางเรายังอีกยาวไกล เรายังมีงานทำ
อีกเยอะแยะ เรายังมีทางต้องไปอีกมาก งานของเราข้างหน้ามันรอให้เราทำอยู่อีกมหาศาลเลย
ฉะนั้น เราตั้งใจทำของเรา เห็นไหม ถ้าเราเกิดมาแล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมาได้เป็นความจริงของเรา
ขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับความเป็นมนุษย์ เห็นไหม มนุสสเปโต มนุษย์ปรต มนุสสติรัจนา
โน มนุสสเทโว เห็นไหม มนุษย์ที่สันกิเลส เราทำของเรา ประโยชน์กับเรา

คนไคร่ดี มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์กับการเป็นพระของเรา เอวัง